

בשנת 1960 נערכה ספירת מלאי ב־24 מקומות, וביוני 1962 — במחסן המחוזי בתל אביב בלבד.

— באותם מחסנים, בהם נעשו ספירות מלאי כלליות ונמצאו הפרשים בין המלאי בעין לבין הרישום, תוקנו הרישומים בהתאם למלאי בעין, בלי שנעשה נסיון לברר את סיבות ההפרשים. בספירות בשנים 1958 ו־1960 נמצאו הפרשים, שערכם הסתכם בעודף של כ־55,000 ל"י ובחסר של כ־44,000 ל"י, כדי לחסל חלק מההפרשים המירו המחסנים פריטים בפריטים, בלי להביא בחשבון את סוג הפריט ואת ההבדלים שבשווי. כך, למשל, הומרו במחסן המרכזי כ־900 להבים חסרים, שהוערכו ב־1,250 ל"י, במספר זה של להבים עודפים, אף על פי שהם הוערכו ב־134 ל"י בלבד; כ־200 מקצועות, שחסרו והוערכו ב־567 ל"י, הומרו באותו מספר מקצועות, שהוערכו ב־950 ל"י.

פיקוח

— במחסנים נמצאו חומרים וציוד, שלא השתמשו בהם. במחסן המחוזי בחיפה, למשל, נמצאו 18 מכשירים חשמליים שונים המונחים שם ללא שימוש משנת 1958; במחסן המחוזי בירושלים נמצאו שני גנרטורים המונחים שם משנת 1958 וגנרטור אחד — עוד משנת 1956; באותו מחסן נמצאו טון ורבע אלקטרודות שנרכשו עוד בשנת 1958, ואין משתמשים בהן. בעקבות הביקורת החיש משרד העבודה את חיסול הציוד והחומרים, שאין משתמשים בהם, וביניהם הפריטים, שעליהם הצביעה הביקורת.

— למוסדות חינוך מקצועי שונים משאיל האגף מכונות, ציוד וכלים. נמצא שלא הייתה הקפדה על כך, שהמקבלים יחתמו על התחייבות לשמור על הציוד ולהחזירו במצב תקין ובמועד קבוע. קרו מקרים, שציוד שהושאל לקורסים לא הוחזר, אף כי הקורסים נסתיימו לפני זמן רב.

תיקון ליקויים

פירוק אגודות שיתופיות

דו"ח שנתי 13, עמ' 222

מימוש הרכוש

פקודת האגודות השיתופיות 1933 אינה כוללת הוראות על דרכי המימוש של רכוש אגודה שבפירוק. גם רושם האגודות מצדו לא קבע עקרונות ולא הוציא הנחיות למפרקים על דרכי המימוש ובכלל זה על אופן מכירתם של נכסי דנידי ודלא נידי. בנסיבות אלו פועלים המפרקים לפי ראות עיניהם. בעקבות הביקורת הורה המנהל הכללי של משרד העבודה לעבד הוראות קבע.

עדיין לא הוצאו הוראות קבע לדרכי מימוש הרכוש של האגודות שבפירוק.

תקנות האגודות השיתופיות משנת 1934 מחייבות את המפרקים להגיש לרושם, בכתב, דין וחשבון מפורט על מצב האגודה תוך חודשיים מהיום, בו נתפרסם צו הפירוק. המפרקים לא הגישו לרושם דינים וחשבונות כאלה.

לא הוגשו דו"חות בכתב, ורושם האגודות מסתפק בקבלת דו"חות בעל פה.

סדרי ניהול ספרים

1. לא נקבעו הנחיות בדבר ניהול ספרי החשבונות וספרי הקופה, צורת הרישום בהם והחזקת האסמכתאות הכספיות. כל אחד מהמפרקים ניהל חשבון הכנסות והוצאות והחזיק את האסמכתאות הקשורות בכך, כפי שראה זאת לנכון.

בסוף שנת 1962 הוצאו הנחיות בדבר סדרי ניהול ספרים. לא בכל המקרים פעלו המפרקים לפי ההנחיות.

בחשבונות ההכנסות וההוצאות שנוהלו נרשמו בלא הבחנה מזומנים ושיקים, שהגיעו לידי המפרק.

הרישום בחשבונות נעשה כסדרו.

המפרקים לא השתמשו בפנקסי קבלות לאישור ההכנסות.

הונהג אמנם שימוש בפנקסי קבלות, אולם יש עוד לדאוג לכך, שבספר הקופה יצוינו מספרי הקבלות כאסמכתא להכנסות.

לשם משיכת כספים מחשבונות האגודות השתמשו המפרקים בפנקס שיקים כללי, ולא בפנקסים נפרדים לכל אגודה ואגודה.

הליקוי תוקן.

המפרקים לא הקפידו על מילוי תלושי השיקים: לא בכל תלוש צוינו מספר חשבון האגודה בבנק, תאריך התשלום, סכום הכסף ששולם ויעודו, והיתרה בחשבון הבנק. לא הוקפד על שמירת התלושים של פנקסי שיקים לאחר השימוש בהם.

תלושי השיקים היו, בדרך כלל, ממולאים כראוי והמפרקים החלו להקפיד על שמירת תלושי השיקים המשומשים.

2. במקרים, בהם נתמנה מפרק אחד בלבד לפירוק אגודה, ניתנה לו זכות חתימה בלעדית, דבר הנוגד את הנוהג המקובל בטיפול בכספים על ידי עובד ציבור.

באוקטובר 1963 ניתנה הוראה לבנק, בו מופקדים כספי האגודות שבפירוק, שלגבי חשבונותיהן של אגודות בפירוק יש לכבד רק שיקים הנושאים שתי חתימות.

3. אסמכתאות לפעולות כספיות של האגודה הוחזקו על פי רוב יחד עם ההתכתבות הקשורה בפירוק בתיק הכללי המתייחס לאותה אגודה.

האסמכתאות נמצאו בתיק נפרד.

שכר המפרקים

לפי ההנחיות הקיימות חייב כל מפרק לפרט את החישוב לקביעת שכרו ולנמק סטיות מהשיעורים שנקבעו. בדרך כלל לא פירטו המפרקים את החישובים, עליהם נתבססו הצעות

השכר, שהגישו לרושם, ובמקרים בהם סטו הצעותיהם מהשיעורים, שקבע רושם האגודות השיתופיות, לא ניתנו לכך הנמקות.

יש עדיין מקרים, בהם נקבע שכר המפרקים בשיעורים החורגים מאלה שנקבעו, בלא מתן הנמקה מספקת.

המכון להכנת אמצעי הדרכה

דו"ח שנתי 12, עמ' 178; דו"ח שנתי 13, עמ' 244

המכון השאיל חלק מהציוד והכלים שברשותו לגורמים שונים; לא היה מעקב אחר השאלת הציוד, וחלק ממנו נשאר בידי השואלים שנים מספר. היו פיגורים בגביית כספים, שהגיעו בעד עבודות צילום והדפסה. הוחזקו במכון מזומנים במשך חודשים מספר, בניגוד להוראות. רישום המלאי היה בלתי סדיר. ביקורת מעקב בשנת 1962 קבעה, שהליקויים לא באו על תיקונם.

נקבע, שגם בשנה הנסקרת לא תוקנו הליקויים. המכון לא הנהיג כרטסת בקרה של הציוד לרישום ההשאלות ולמעקב אחר תנועתו, ועדיין לא הוברר גורלו של הציוד, שהושאל עוד לפני שנים מספר. יתרת חובות הלקוחות ליום 1.4.1963 איננה משתקפת במערכת הספרים של המכון, שבניהולה הוחל באפריל 1963, ואין איפוא אפשרות לדעת, אילו לקוחות חייבים כספים למכון ובאיזו מידה מכסים הכספים המתקבלים על חשבון שנים קודמות את החובות במלואם. המכון אינו מקפיד על הפקדה יומית של התקבולים. רישום הציוד והמלאי בספרי המלאי לא היה תקין; חלק מן הציוד אינו רשום כלל בספרים; חוברות, שהיו רשומות במלאי, לא נמצאו במחסן; ובכמה מקרים נקבעו פיגורים ברישום תנועת המלאי.

לשכות העבודה

דו"ח שנתי 13, עמ' 247; דו"ח שנתי 12, עמ' 184

תקנון השירות. מועצת השירות לא הביאה לאישור הממשלה תקנון לשירות, אף כי לפי חוק שירות התעסוקה, תשי"ט—1959, היה עליה לעשות כן עד 1.4.1960.

השירות עדיין פועל לפי תקנון ביניים, שנקבע על ידי שר העבודה.

ארגון הלשכות. לשלוש הלשכות שבוקרו — בירושלים, בתל אביב ובחיפה — לא היה תקן, שיכלול את פירוט המשרות, תיאור תפקידיהן, הדרגות הצמודות להן ומערך הכפיפויות של נושאי התפקידים השונים. בהעדר תקן ומערך כפיפויות, היה טווח הפיקוד של מנהלי הלשכות בירושלים ובחיפה גדול מדי.

אושר תקן מפורט לעובדי שירות התעסוקה. לשכות העבודה פועלות לפיו מאז ה-1.4.1963. לעומת 23 עובדים, שהיו כפופים במישרין למנהל הלשכה בירושלים, כפופים לו כיום 7 עובדים בלבד; בלשכת העבודה בחיפה ירד מספרם של הכפופים במישרין למנהל הלשכה מ-19 ל-9 עובדים.

תהליכי עבודה. בשלוש הלשכות לא היו כרטסות ותיקיות של מפעלים, שיקיפו את כל מקומות העבודה שבאזוריהן: בתל אביב אמנם הוחל, בתחילת שנת 1961, בהכנת כרטסת, אך ביולי 1962 היא הקיפה רק כשליש ממקומות העבודה; בחיפה ובירושלים הוחל בהכנת כרטסות ותיקיות באמצע שנת 1962.

בירושלים עודכנו הכרטסת והתיקיה; בחיפה ובתל אביב הוכנו כרטסות, אולם הכנת תיקי המפעלים עוד לא הושלמה.

ועדות ערר. מבקר המדינה הדגיש, עוד בדו"חות השנתיים 10, 11 ו-12, את חשיבותן של ועדות הערר וציין, שיש לראות ליקוי חמור בכך שב-23 מ-56 לשכות עבודה לא הופעלו ועדות כאלה. גם ועדת הכספים של הכנסת, בסיכומיה והצעותיה לדו"ח השנתי 10, נתנה את דעתה על העניין והמלצתה לתיקון המצב אושרה על ידי מליאת הכנסת. בסוף דצמבר 1961 עדיין לא היו קיימות ועדות ערר ב-8 לשכות עבודה.

בדיקת מעקב, שנערכה בדצמבר 1963, העלתה, שבכל לשכות העבודה פועלות ועדות ערר.

יושבי ראש ועדות הערר נתמנו, בהתאם לתקנון ביניים, על ידי מועצות הלשכות, אך קיבלו כתבי מינוי משירות התעסוקה כעובדי השירות, בלא הגבלה של תקופת שירותם לשנתיים, כנדרש בתקנון. יושבי ראש ועדות הערר בשלוש הערים הגדולות עסקו גם בפעולות רגילות של לשכות העבודה, ומנהלי לשכות העבודה חיוו דעה על עבודתם של יושבי ראש ועדות הערר בדבר קביעתם בעבודה. הביקורת הדגישה את הצורך להבטיח את אי-תלותם המלאה.

רוב המינויים הדו-שנתיים ליושבי-ראש ועדות הערר חודשו על ידי מועצות הלשכות, והם חדלו להיות עובדי שירות התעסוקה; יושבי ראש הוועדות שבשלוש הערים הגדולות פסקו מלטפל בפעולות רגילות של הלשכות.

דמי גבייה. השירות ניכה דמי גבייה בשיעור 1% משכר הפועלים, המשתלם באמצעות מדורי התשלומים של השירות, בניגוד לחוק הגנת השכר ולחוק שירות התעסוקה. מיום 1.4.1963 הפסיק שירות התעסוקה לנכות דמי גבייה משכר הפועלים.

מדורי התשלומים

דו"ח שנתי 13, עמ' 251

בספריהם של מדורי התשלומים נצטברו, עוד מלפני הקמתו של שירות התעסוקה הממלכתי בשנת 1959, יתרות חובה בסך כ-53,000 ל"י, ויתרות זכות בסך כ-60,000 ל"י. יתרות החובה נבעו מתשלומי מקדמות, שניתנו על ידי מדורי התשלומים, לפועלים — עולים חדשים — על חשבון שכר עבודתם ולא הוחזרו על ידיהם. יתרות הזכות נבעו משכר הפועלים, שעבדו בעבודות יזומות או חקלאיות, ולא באו לתבוע את המגיע להם.

בסוף שנת 1962 העביר משרד העבודה למינהלת שירות התעסוקה סך 53,000 ל"י, ובכך חוסלו יתרות החובה במדורי התשלומים. יתרות הזכות ל-31.3.1963 הוקטנו לסך כ-24,000 ל"י על ידי החזרת 36,000 ל"י ממדורי התשלומים למינהלת השירות.